

5

De onderwijsarbeidsmarkt in vogelvlucht:

kengetallen en
trends 2022¹

Simon Cornel & Ruud van der Aa
Onderzoekers, CAOP

Inleiding

Groeit of krimpt het aantal leerlingen en studenten? Wat zijn de gevolgen hiervan voor de vraag naar onderwijspersoneel? Is het onderwijs inderdaad een gefeminiseerde en vergrijsde sector? Geldt dat voor elke onderwijssector in dezelfde mate? En hoe tevreden is het onderwijspersoneel met hun baan en de organisatie waar zij werken?

De antwoorden op dit soort vragen helpen scholen om strategische keuzes voor de korte en lange termijn te maken. Maar niet alleen voor scholen zijn deze antwoorden van belang. Ook voor beleidsmakers, wetenschappers, sociale partners en andere geïnteresseerden bieden dergelijke kengetallen relevante inzichten, bijvoorbeeld voor de totstandkoming van beleid, programma's projecten en andere activiteiten.

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste arbeidsmarktontwikkelingen in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs op een rijtje gezet en in beeld gebracht. De factsheets tonen niet alleen welke ontwikkelingen in de verschillende onderwijssectoren spelen, maar laten ook in één oogopslag zien tegen welke achtergrond de bijdragen in dit boek gelezen moeten worden.

Dit overzicht is samengesteld in het najaar van 2022. Er verschijnen regelmatig nieuwe publicaties en statistieken over de ontwikkeling in de samenstelling van het personeel en de onderwijsarbeidsmarkt.

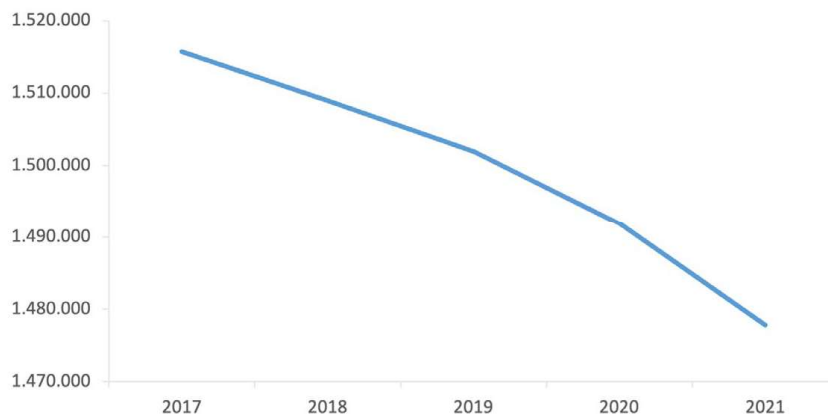
1 Dit hoofdstuk.

Primair onderwijs

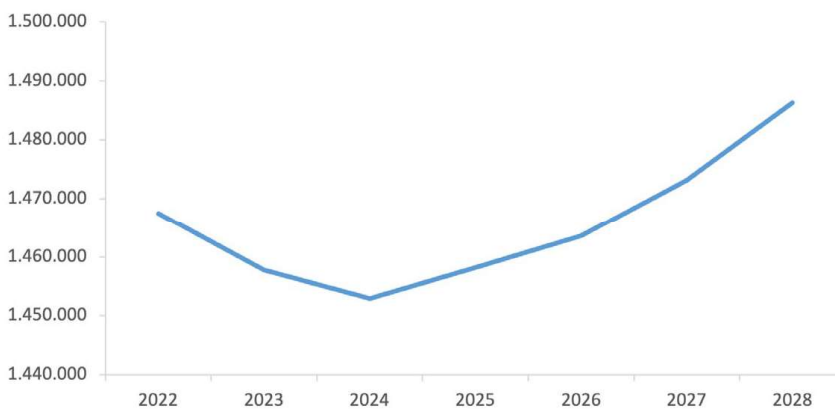
Eerst dalend, daarna stijgend aantal leerlingen

In het primair onderwijs is het aantal leerlingen de afgelopen jaren gedaald van zo'n 1.516.000 in 2017 tot bijna 1.478.000 in 2021 (zie figuur 1). De verwachting is dat het aantal leerlingen de komende jaren verder daalt naar bijna 1.453.000 in 2024, waarna een stijging wordt verwacht tot ruim 1.486.000 leerlingen in 2028 (zie figuur 2).

Figuur 1 Ontwikkeling aantal leerlingen primair onderwijs, 2017-2021.

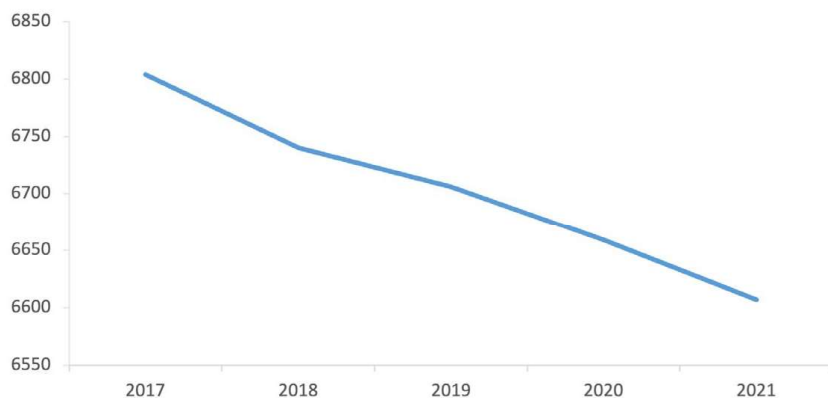
Figuur 2 Prognose aantal leerlingen primair onderwijs, 2022-2028.

Afnemend aantal scholen

Net als het aantal leerlingen nam ook het aantal scholen in het primair onderwijs tussen 2017 en 2021 af. Waren er in 2017 nog 6.804 scholen, in 2021 is het aantal gedaald tot 6.607 scholen. Dit waren 6.080 scholen voor basisonderwijs, 263 scholen voor speciaal basisonderwijs, 54 scholen voor speciaal onderwijs, 166 scholen voor speciaal onderwijs/voortgezet speciaal onderwijs en 44 scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (zie figuur 3).

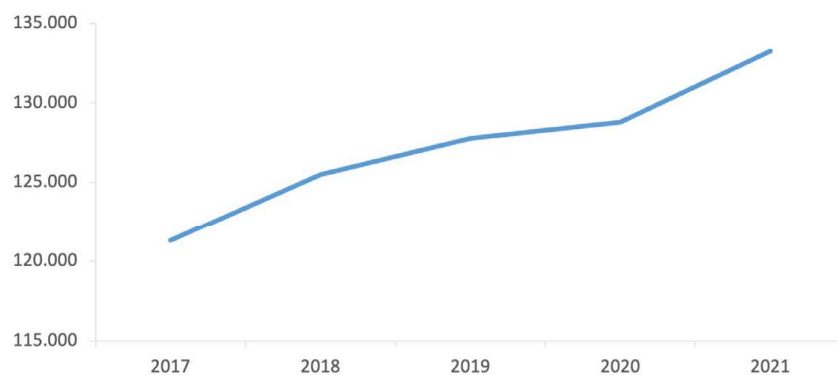
Figuur 3 Ontwikkeling aantal scholen primair onderwijs, 2017-2021.

Toename werkgelegenheid

Ondanks de afname van het aantal leerlingen is de werkgelegenheid (in fte) in de sector tussen 2017 en 2021 gestegen (zie figuur 4). In 2017 werkte het personeel circa 121.300 fte's, terwijl dit in 2021 is toegenomen tot zo'n 133.300 fte's.

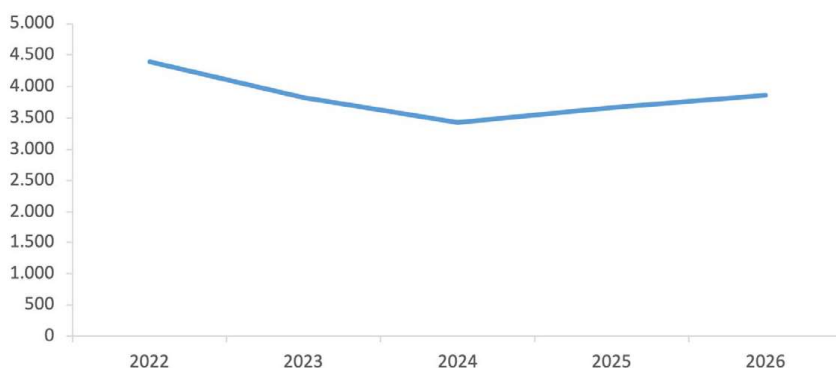
Figuur 4 Ontwikkeling werkgelegenheid (fte) primair onderwijs, 2017-2021.

Blijvende personeelstekorten

Het lerarentekort zal de komende jaren een urgent probleem blijven. Het tekort zal naar verwachting dalen van ruim 4.390 fte's in 2022 tot bijna 3.430 fte's in 2024 (zie figuur 5). Hierna zal het tekort weer stijgen tot bijna 3.860 fte's in 2026. Daarnaast zijn de huidige personeelstekorten aanzienlijk en urgent, vooral in de G5 en op scholen met veel leerlingen met een risico op onderwijsachterstanden. Daarbij gaat het niet alleen om nu openstaande vacatures, maar ook om verborgen vacatures, waarvoor de scholen nu (nood)oplossingen kiezen om de continuïteit van het onderwijs te borgen.²

Figuur 5 Prognose onvervulde vraag (fte) leraren primair onderwijs, 2022-2026.

Afnemend aandeel mannen

Het aantal fte's vervuld door mannelijk personeel in het primair onderwijs is de afgelopen jaren verder afgenomen (zie figuur 6). In 2017 kwam het aandeel mannen (in fte) nog uit op 19%. Dit aandeel is gedaald tot 18% in 2021.

Verjonging van het personeel

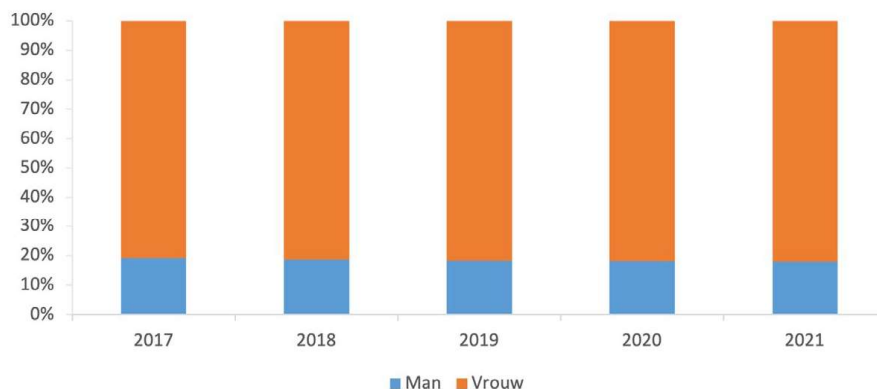
Als we kijken naar de verdeling van de werkgelegenheid (in fte) naar leeftijd, zien we dat er tussen 2017 en 2021 sprake is van verjonging van het personeelsbestand. Het aandeel 35-minners is toegenomen tot ruim 31% in 2021 en het aandeel 55-plussers is afgenomen tot bijna 23% in 2021 (zie figuur 7).

² Zie Adriaens, H., Elshout, M, Elshout, S, & De Cock, E. (2021). Personeelstekorten primair onderwijs – Peildatum 1 oktober 2021. Tilburg: Centerdata in opdracht van het ministerie van OCW.

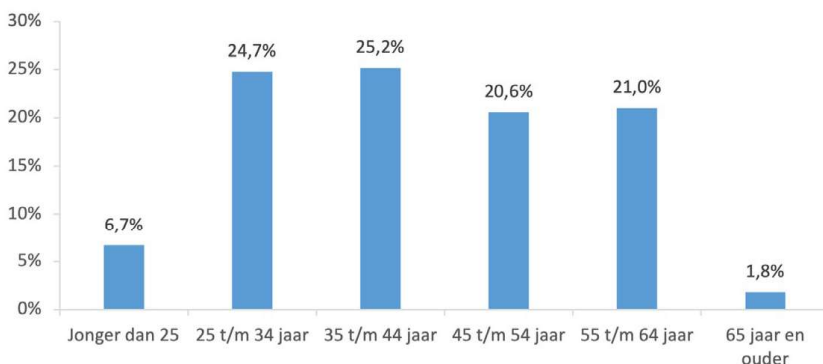
Veel deeltijd

In 2021 heeft ruim 58% van het personeel (in fte) in het primair onderwijs een aanstellingsomvang van meer dan 0,8 fte (zie figuur 8). Daarnaast heeft zo'n 34% een aanstelling van 0,5 tot 0,8 fte, terwijl 7,9% een aanstelling van minder dan 0,5 fte heeft.

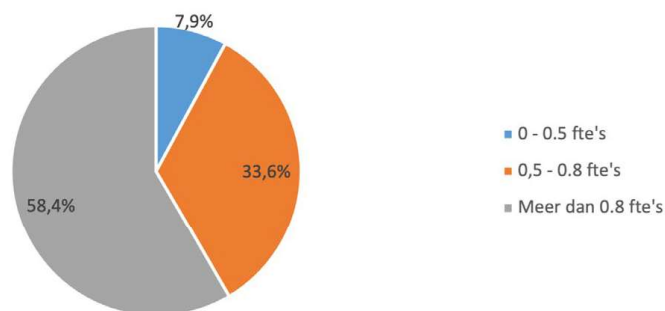
Figuur 6 Verdeling werkgelegenheid (fte) primair onderwijs naar geslacht, 2017-2021.

Figuur 7 Verdeling werkgelegenheid (fte) primair onderwijs naar leeftijd, 2021.

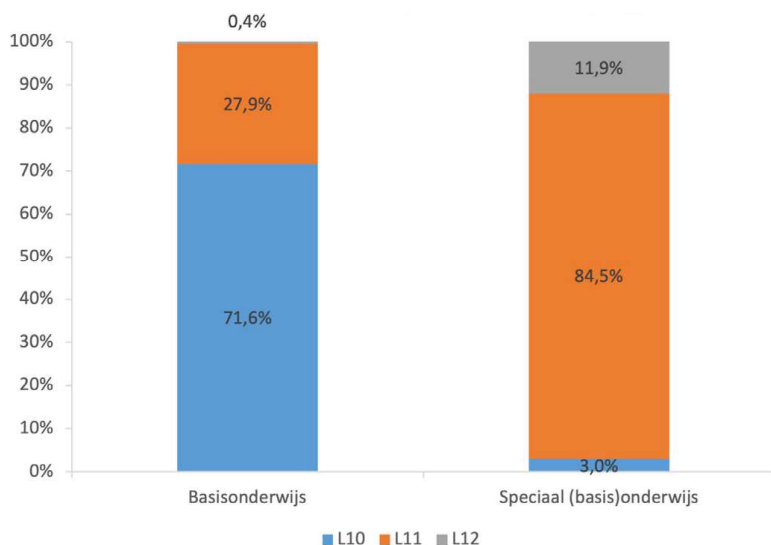
Figuur 8 Verdeling werkgelegenheid (fte) primair onderwijs naar aanstellingsomvang, 2021.

Stabiele verdeling over salarisschalen

De functiemix, het aandeel leraren per salarisschaal, in het primair onderwijs is de afgelopen jaren stabiel gebleven. In 2021 ziet de functiemix in het basisonderwijs er als volgt uit: zo'n 72% in schaal L10, bijna 28% in schaal L11 en 0,4% in schaal L12 (zie figuur 9). In het speciaal (basis)onderwijs zitten veel leraren in een hogere schaal: 3% in schaal L10, 85% in schaal L11 en 12% in schaal L12.

Figuur 9 Functiemix: aandeel leraren per salarisschaal (fte), 2021.

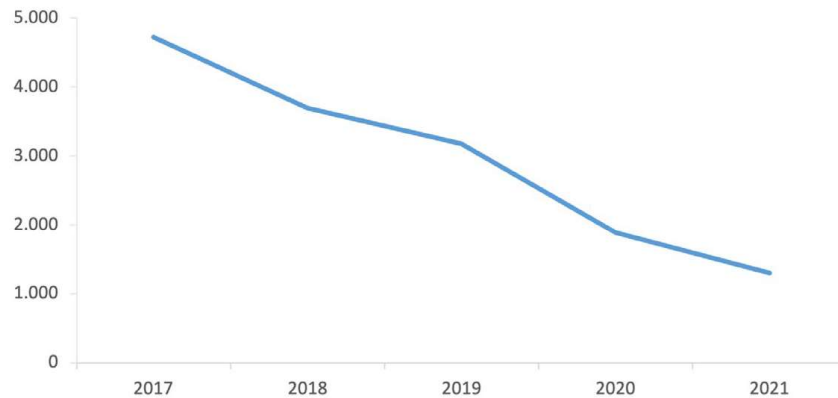
Stabiel ziekteverzuim

In 2021 was het ziekteverzuimpercentage in het basisonderwijs onder onderwijzend personeel 5,7% en onder ondersteunend personeel 6,2%. In het speciaal basisonderwijs was dit onder onderwijzend personeel 6,5% en onder ondersteunend personeel 7,2%. Op hoofdlijnen zijn deze cijfers vergelijkbaar aan voorgaande jaren.

Daling aantal WW'ers

Het aantal WW'ers uit het primair onderwijs is de afgelopen jaren sterk gedaald (zie figuur 10). Waren er in 2017 nog 4.722 WW'ers, in 2021 zijn dit er nog maar 1.301.

Figuur 10 Aantal WW'ers, 2017-2021.

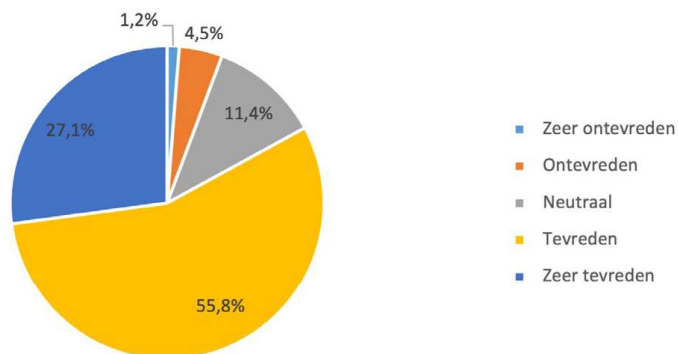

Hoge mate van werktevredenheid

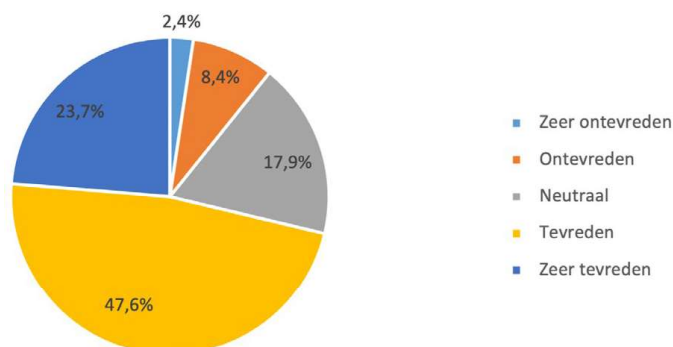
Het personeel in het primair onderwijs is overwegend tevreden met hun baan (zie figuur 11). Bijna 83% van het personeel in de sector geeft aan hiermee (zeer) tevreden te zijn. Over de organisatie zijn zij iets minder enthousiast, maar nog altijd is een ruime meerderheid (ruim 71%) van het personeel ook hier (zeer) tevreden over (zie figuur 12).

Figuur 11 Baantevredenheid personeel primair onderwijs, 2019.

Figuur 12 Organisatietevredenheid personeel primair onderwijs, 2019.

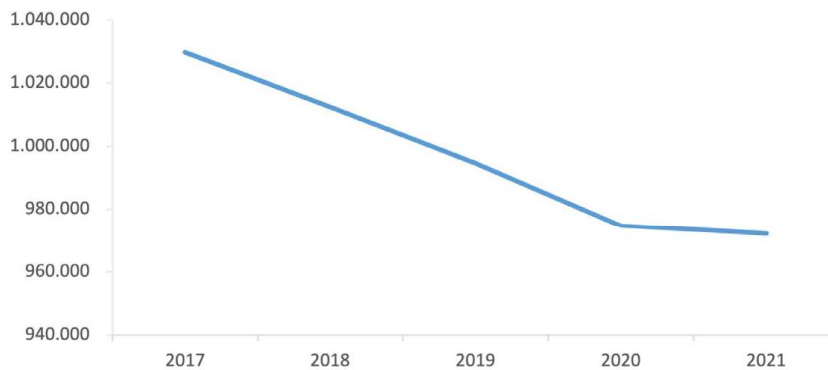

Voortgezet onderwijs

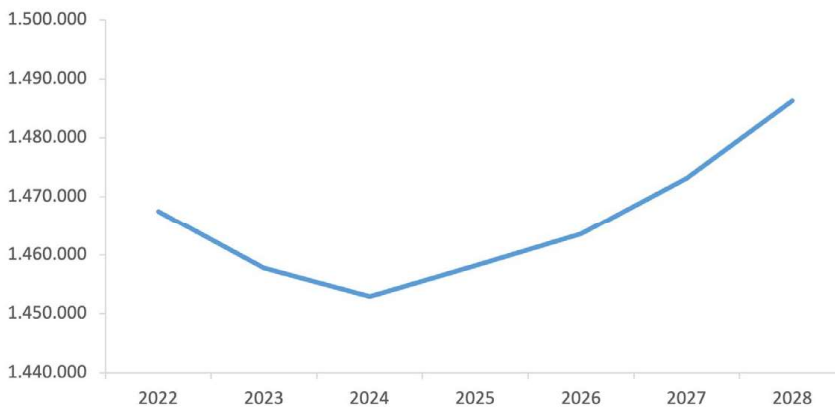
Dalend aantal leerlingen

Net als in het primair onderwijs is ook in het voortgezet onderwijs het aantal leerlingen de afgelopen jaren gedaald. Het aantal leerlingen daalde van zo'n 1.030.000 in 2017 tot circa 972.000 in 2021 (zie figuur 13). De verwachting is dat het aantal leerlingen de komende jaren verder zal dalen, tot ruim 906.000 in 2028 (zie figuur 14).

Figuur 13 Ontwikkeling aantal leerlingen voortgezet onderwijs, 2017-2021.

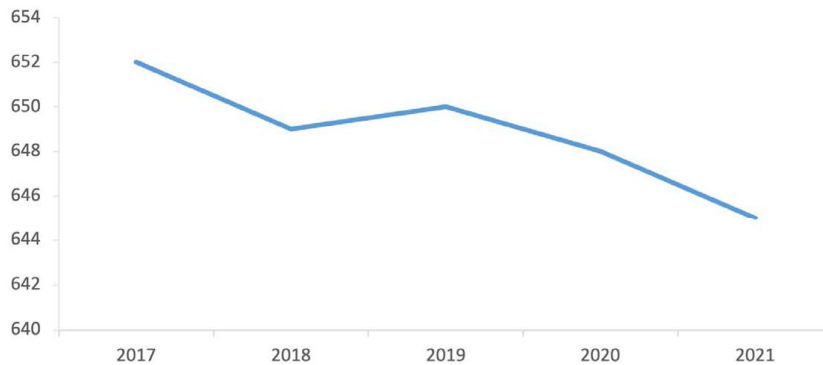
Figuur 14 Prognose aantal leerlingen primair onderwijs, 2022-2028.

Dalend aantal instellingen

Het aantal leerlingen is de afgelopen jaren dus afgenomen in het voortgezet onderwijs. Dezelfde trend zien we voor het aantal instellingen (zie figuur 15). Waren er in 2017 nog 652 instellingen, in 2021 is het aantal gedaald tot 645 instellingen.

Figuur 15 Ontwikkeling aantal instellingen voortgezet onderwijs, 2017-2021.

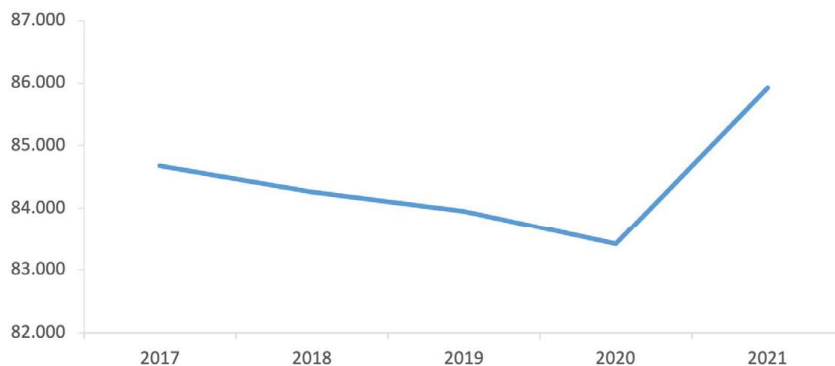

Toename werkgelegenheid

In tegenstelling tot het aantal leerlingen is de werkgelegenheid (in fte) in de sector tussen 2017 en 2021 gestegen (zie figuur 16). In 2017 werkte het personeel bijna 84.500 fte's, terwijl dit in 2021 is toegenomen tot circa 85.900 fte's.

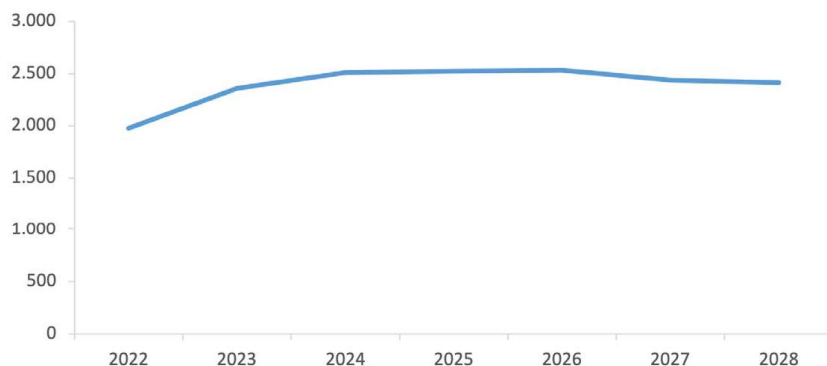
Figuur 16 Ontwikkeling werkgelegenheid (fte) voortgezet onderwijs, 2017-2021.

Oplopende personeelstekorten

Ook in het voortgezet onderwijs zal het lerarentekort de komende jaren een probleem blijven. De verwachting is dat het tekort de komende jaren zal stijgen, van ruim 1.970 fte's in 2022 tot ruim 2.410 fte's in 2028 (zie figuur 17). De tekorten verschillen aanzienlijk per vak. In 2028 worden de grootste absolute tekorten verwacht voor de vakken wiskunde, Frans, Nederlands, natuurkunde, Duits en scheikunde.

Figuur 17 Prognose onvervulde vraag (fte) leraren voortgezet onderwijs, 2022-2028.

Toenemende feminisering

In het voortgezet onderwijs is de afgelopen jaren het aantal fte's vervuld door vrouwelijk personeel boven het aantal fte's vervuld door mannelijk personeel uitgekomen (zie figuur 18). In 2017 was het aandeel mannen en vrouwen (in fte) nog vrijwel gelijk, terwijl in 2021 het aandeel vrouwen is gestegen tot bijna 53%.

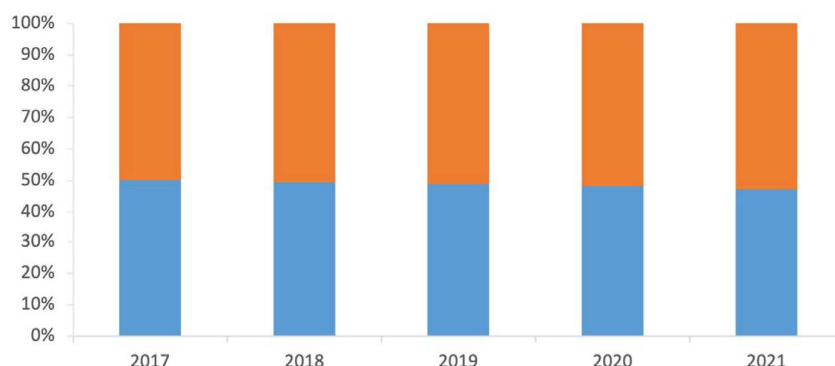
Verjonging van het personeel

Net als in het primair onderwijs is het personeel (in fte) in het voortgezet onderwijs ook steeds jonger aan het worden. Wel zijn er in 2021 nog steeds meer 55-plussers dan 35-minners werkzaam in de sector (zie figuur 19). Het aandeel 35-minners is toegenomen tot ruim 25% en het aandeel 55-plussers is afgenomen tot ruim 28%.

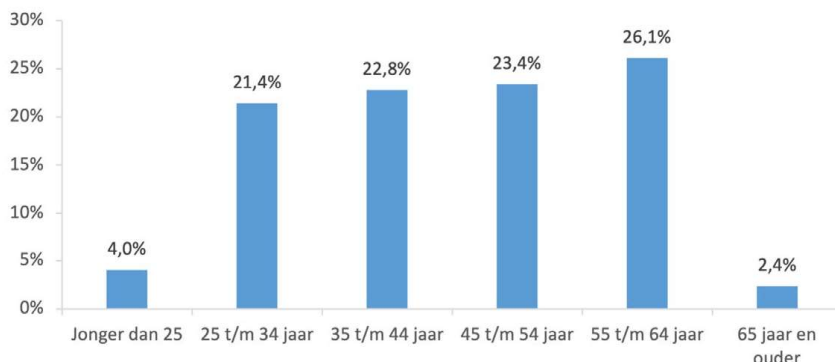
Meerderheid personeel werkt voltijds

In 2021 heeft bijna driekwart van het personeel (in fte) in de sector een aanstellingsomvang van meer dan 0,8 fte (zie figuur 20). Daarnaast heeft ruim 23% een aanstelling van 0,5 tot 0,8 fte, terwijl ongeveer 4% een aanstelling heeft van minder dan 0,5 fte. Deze cijfers zijn over de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven.

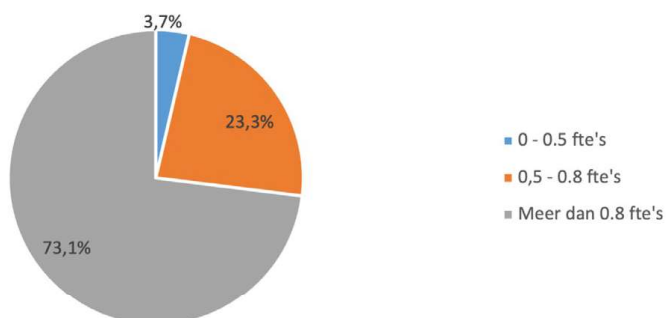
Figuur 18 Verdeling werkgelegenheid (fte) voortgezet onderwijs naar geslacht, 2017-2021.

Figuur 19 Verdeling werkgelegenheid (fte) voortgezet onderwijs naar leeftijd, 2021.

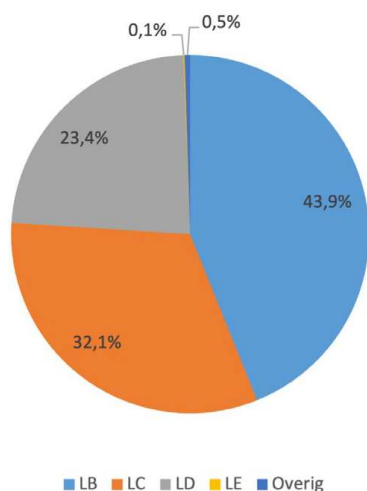
Figuur 20 Verdeling werkgelegenheid (fte) voortgezet onderwijs naar aanstellingsomvang, 2021.

Meer leraren in hogere salarisschalen

De afgelopen jaren is de functiemix, het aandeel leraren per salarisschaal, in het voortgezet onderwijs stabiel. In 2021 zit bijna 44% van de leraren in salarisschaal LB (zie figuur 21). Daarna volgen schaal LC (circa 32%) en schaal LD (ruim 23%). Maar een klein deel van de leraren zit in schaal LE (0,1%) en in de overige salarisschaal (een half procent).

Figuur 21 Functiemix: aandeel leraren per salarisschaal (fte), 2021.

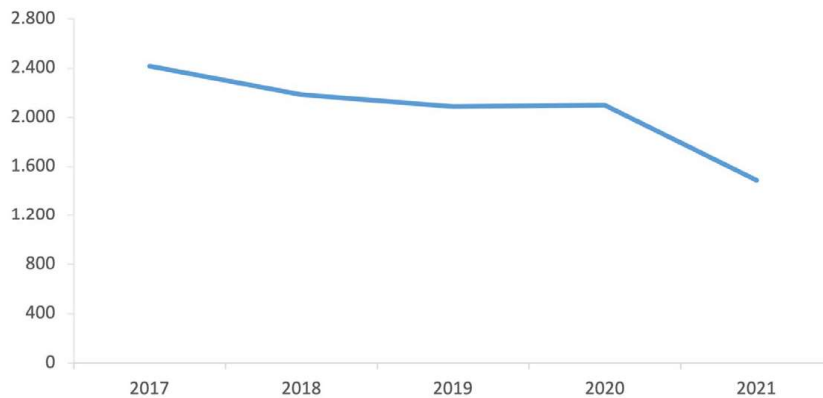
Ziekteverzuim

In 2021 was het ziekteverzuimpercentage in het voortgezet onderwijs onder onderwijzend personeel 5,3% en onder ondersteunend personeel 6,1%. Deze cijfers wijken marginaal af van eerdere jaren.

Daling aantal WW'ers

Het aantal WW'ers uit het voortgezet onderwijs is tussen 2017 en 2021 afgenomen (zie figuur 22). Waren er in 2017 nog 2.416 WW'ers, in 2021 is dit aantal gedaald tot 1.491 WW'ers.

Figuur 22 Aantal WW'ers, 2017-2021.

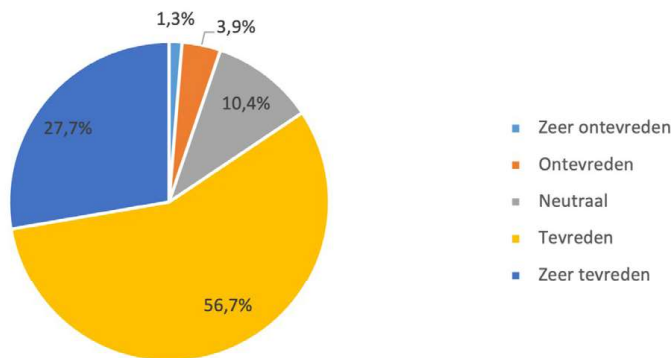

Hoge mate van werktevredenheid

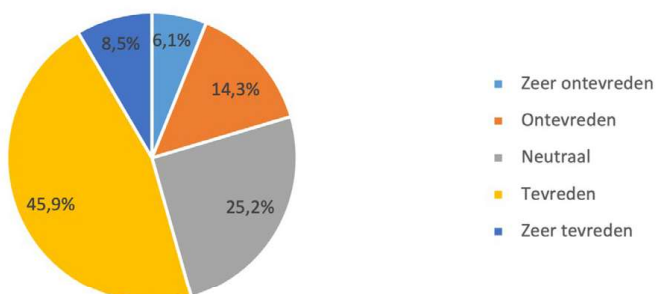
Net als in het primair onderwijs is ook het personeel in het voortgezet onderwijs overwegend tevreden met hun baan. Het aandeel dat aangeeft (zeer) tevreden te zijn met de baan, ligt met ruim 84% iets hoger dan het aandeel in het primair onderwijs (zie figuur 23). Over de organisatie waar zij werken is het personeel in het voortgezet onderwijs minder tevreden, aangezien ruim 54% hierover (zeer) tevreden is (zie figuur 24).

Figuur 23 Baantevredenheid personeel voortgezet onderwijs, 2019.

Figuur 24 Organisatietevredenheid personeel voortgezet onderwijs, 2019.

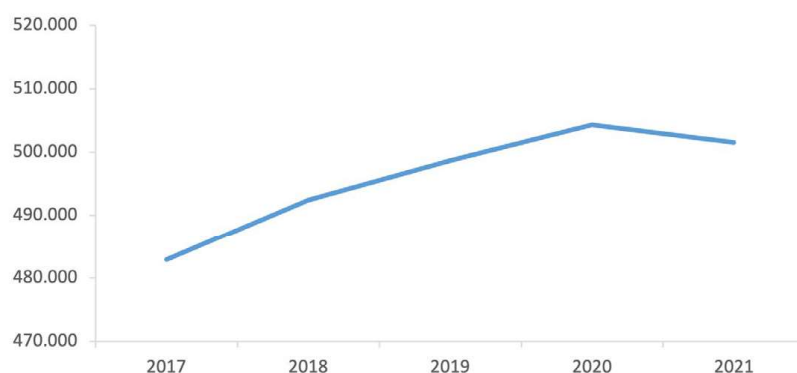
Middelbaar beroepsonderwijs

Daling aantal studenten verwacht

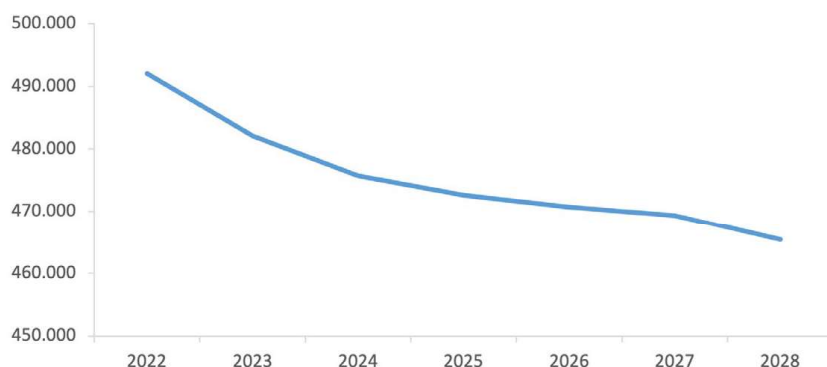
Het aantal studenten in het middelbaar beroepsonderwijs is de afgelopen jaren toegenomen (zie figuur 25). In 2017 kende het middelbaar beroepsonderwijs nog bijna 483.000 studenten, in 2021 waren dit er zo'n 502.000. De verwachting is dat het aantal studenten de komende jaren zal dalen tot ruim 465.000 in 2028 (zie figuur 26).

Kijken we naar het aantal studenten in een BBL- en BOL-traject, dan zien we dat het aantal BBL-studenten is gestegen terwijl het aantal BOL-studenten licht is gedaald. Zo waren er in 2017 circa 106.000 BBL-studenten en bijna 377.000 BOL-studenten. In 2021 waren er ruim 129.000 BBL-studenten en circa 372.000 BOL-studenten.

Figuur 25 Ontwikkeling aantal studenten middelbaar beroepsonderwijs, 2017-2021.

Figuur 26 Prognose aantal studenten middelbaar beroepsonderwijs, 2022-2028.

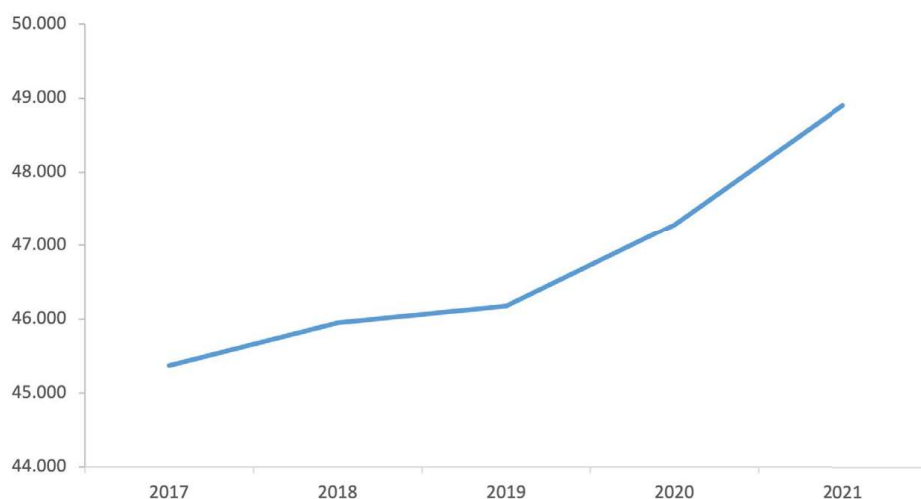
Aantal instellingen stabiel

In 2021 zijn er 60 mbo-instellingen.³ Het gaat hierbij om 7 agrarische opleidingscentra (AOC's), 41 regionale opleidingscentra (ROC's), 11 vakinstellingen (VAK's) en 1 overige instelling.

Stijgende werkgelegenheid

Met de toename van het aantal studenten is de werkgelegenheid (in fte) in het middelbaar beroepsonderwijs de afgelopen jaren ook gestegen (zie figuur 27). In 2017 bedroeg de werkgelegenheid zo'n 45.400 fte's en dit is toegenomen tot circa 48.900 fte's in 2021.

Figuur 27 Ontwikkeling werkgelegenheid (fte) middelbaar beroepsonderwijs, 2017-2021.

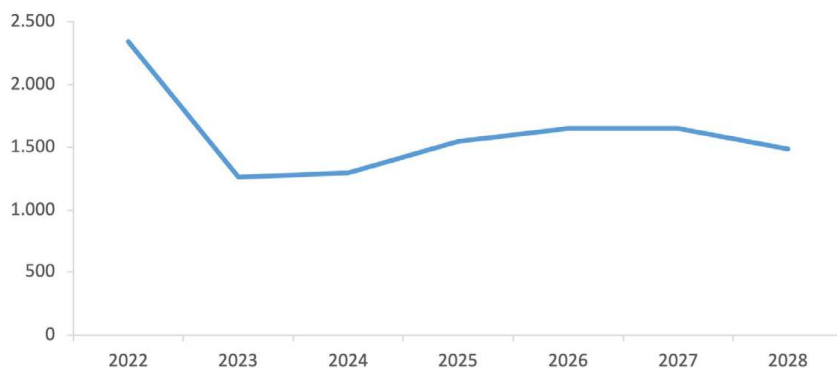

Personeelsbehoefte

De benodigde instroom van nieuwe leraren (in fte) in het middelbaar beroepsonderwijs zal, na een uitschieter van ruim 2.340 fte's in 2022, tussen 2023 en 2028 schommelen tussen 1.260 en 1.660 fte's per jaar (zie figuur 28).

³ Dit is volgens het ministerie van OCW. De MBO Raad telt er 61, zie <https://www.mboraad.nl/het-mbo/feiten-en-cijfers/studenten-het-mbo>.

Figuur 28 Benodigde instroom (fte) leraren middelbaar beroepsonderwijs, 2022-2028.

Dalend aandeel mannen

In de sector is het aantal fte's vervuld door mannen de afgelopen jaren gedaald. In 2017 werd nog ruim 47% vervuld door mannelijk personeel, terwijl dit in 2021 nog maar bijna 44% is (zie figuur 29).

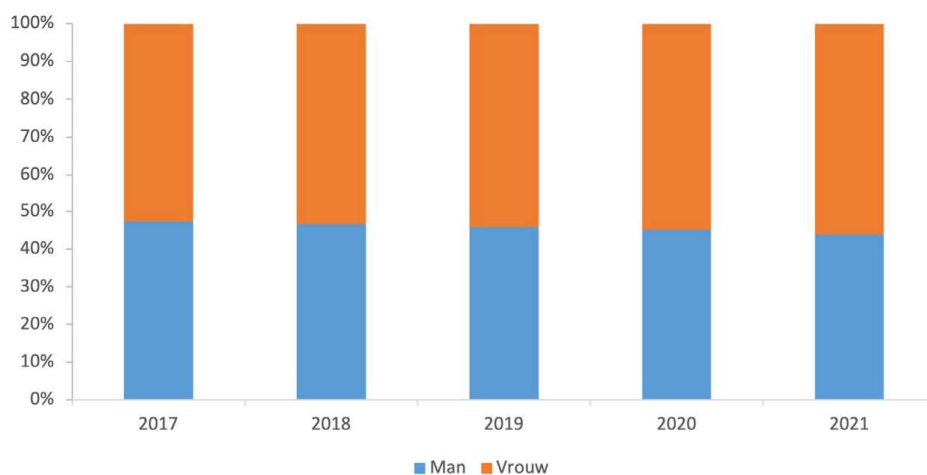
Verjonging van het personeel

Het personeel in het middelbaar beroepsonderwijs is relatief vergrijsd. Zo is in 2021 zo'n 32% (van de werkgelegenheid in fte) 55 jaar of ouder en 21% 35 jaar of jonger. Sinds 2017 is het aandeel 35-minners gestegen en het aandeel 55-plussers gedaald. Dus is verjonging van het personeel in gang gezet (zie figuur 30).

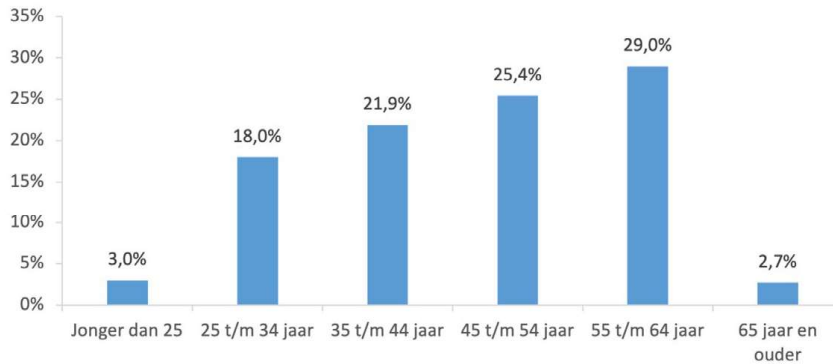
Veel voltijdbanen

In 2021 heeft iets meer dan driekwart van het personeel (in fte) in het middelbaar beroepsonderwijs een aanstellingsomvang van meer dan 0,8 fte (zie figuur 31). Verder heeft circa 21% een aanstelling van 0,5 tot 0,8 fte en 2,9% een aanstelling van minder dan 0,5 fte.

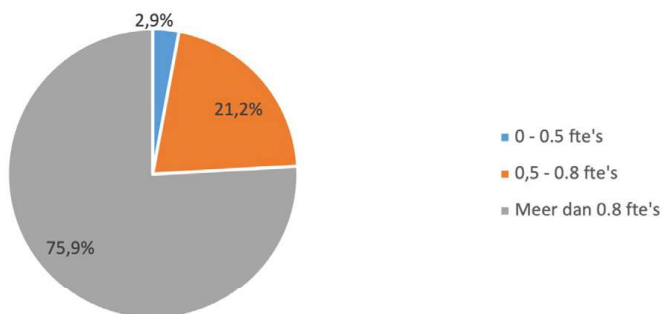
Figuur 29 Verdeling werkgelegenheid (fte) middelbaar beroepsonderwijs naar geslacht, 2017-2021.

Figuur 30 Verdeling werkgelegenheid (fte) middelbaar beroepsonderwijs naar leeftijd, 2021.

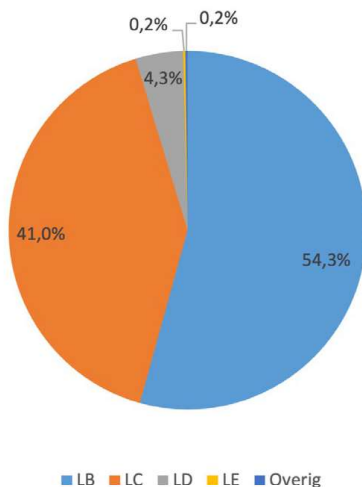
Figuur 31 Verdeling werkgelegenheid (fte) middelbaar beroepsonderwijs naar aanstellingsomvang, 2021.

Verdeling over salarisschalen

In het middelbaar beroepsonderwijs is de functiemix, het aandeel docenten per salarisschaal, redelijk hetzelfde gebleven. Het grootste gedeelte van de docenten zit in salarisschaal LB en LC, met respectievelijk ruim 54% en 41% (zie figuur 32). Daarnaast zit 4,3% in schaal LD, terwijl een miniem aandeel in schaal LE en de overige salarisschaal zitten (beide 0,2%).

Figuur 32 Functiemix: aandeel docenten per salarisschaal (fte), 2021.

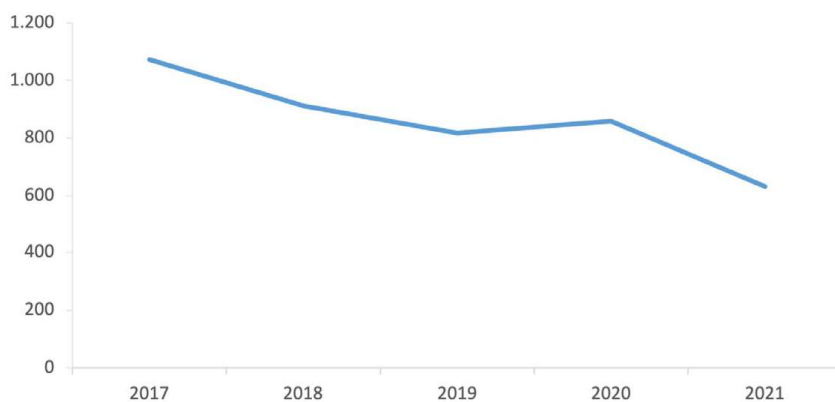
Ziekteverzuim gedaald

In 2021 was het ziekteverzuimpercentage in het middelbaar beroepsonderwijs 5,1%. In vergelijking met voorgaande jaren is het verzuimpercentage gedaald, aangezien het in 2017 nog 5,6% was.

Afnemend aantal WW'ers

Het aantal WW'ers uit het middelbaar beroepsonderwijs is de afgelopen jaren afgenomen, van 1.073 in 2017 tot 633 in 2021 (zie figuur 33).

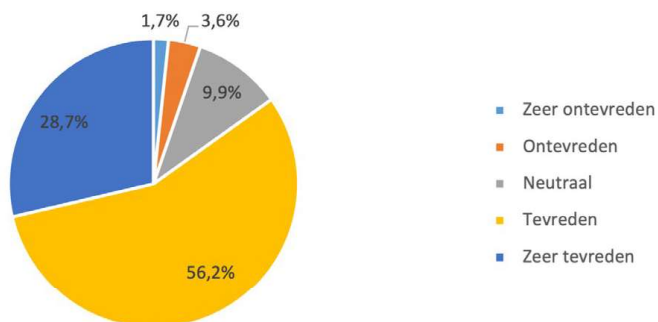
Figuur 33 Aantal WW'ers, 2017-2021.

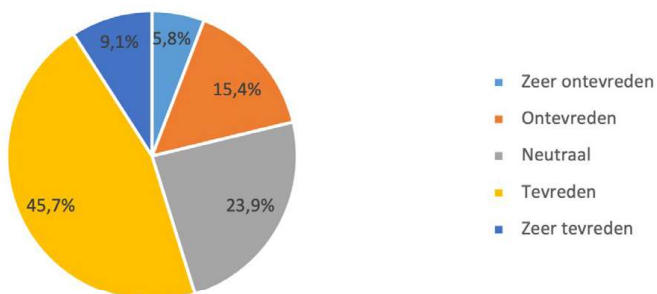
Hoge mate van werktevredenheid

Een groot deel van het personeel in het middelbaar beroepsonderwijs is tevreden met hun baan: bijna 85% geeft aan (zeer) tevreden te zijn met de baan (zie figuur 34). Het aandeel dat tevreden is over de organisatie waar zij werken ligt een stuk lager: in 2019 was bijna 55% (zeer) tevreden over de organisatie (zie figuur 35).

Figuur 34 Baantevredenheid personeel middelbaar beroepsonderwijs, 2019.

Figuur 35 Organisatietevredenheid personeel middelbaar beroepsonderwijs, 2019.

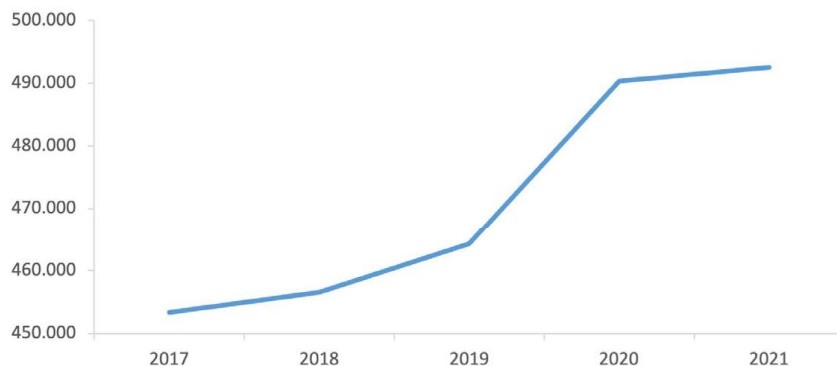

Hoger beroepsonderwijs

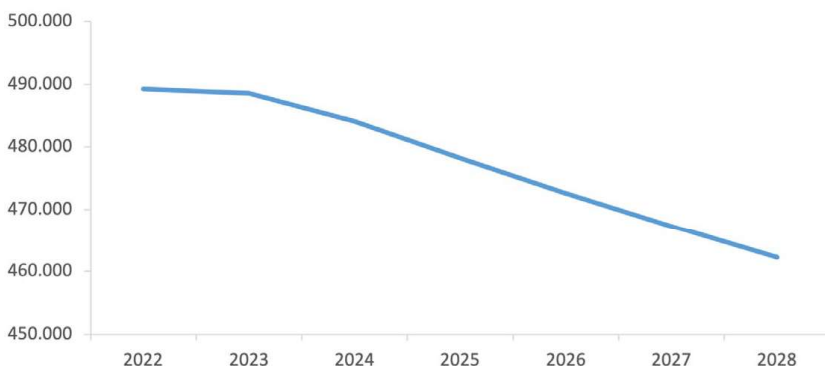
Verwachte daling aantal studenten

De afgelopen jaren is het aantal studenten in het hoger beroepsonderwijs toegenomen (zie figuur 36). In 2021 studeerden zo'n 493.000 studenten in het hoger beroepsonderwijs, terwijl er in 2017 nog ruim 453.000 studenten waren. Ondanks de toename van de afgelopen jaren wordt verwacht dat het aantal studenten de komende jaren zal dalen, tot ruim 462.000 in 2028 (zie figuur 37).

Figuur 36 Ontwikkeling aantal studenten voortgezet onderwijs, 2017-2021.

Figuur 37 Prognose aantal studenten primair onderwijs, 2022-2028.

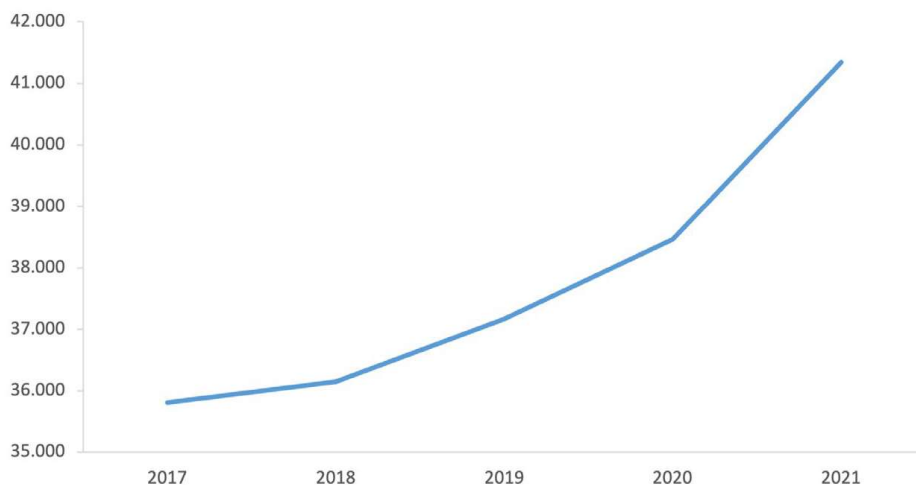
Aantal instellingen

In 2021 telt het hoger beroepsonderwijs 36 door de overheid bekostigde instellingen.

Toename werkgelegenheid

Net als het aantal studenten is ook de werkgelegenheid (in fte) in het hoger beroepsonderwijs de afgelopen jaren toegenomen (zie figuur 38). De werkgelegenheid is tussen 2017 en 2021 toegenomen van circa 35.800 tot ruim 41.300 fte's.

Figuur 38 Ontwikkeling werkgelegenheid (fte) hoger beroepsonderwijs, 2017-2021.

Stabiel aandeel mannen en vrouwen

De afgelopen jaren is de man-vrouwverhouding (in fte) in het hoger beroepsonderwijs min of meer stabiel (zie figuur 39). Het aandeel vrouwen bedroeg 54% in 2017 en 55% in 2021.

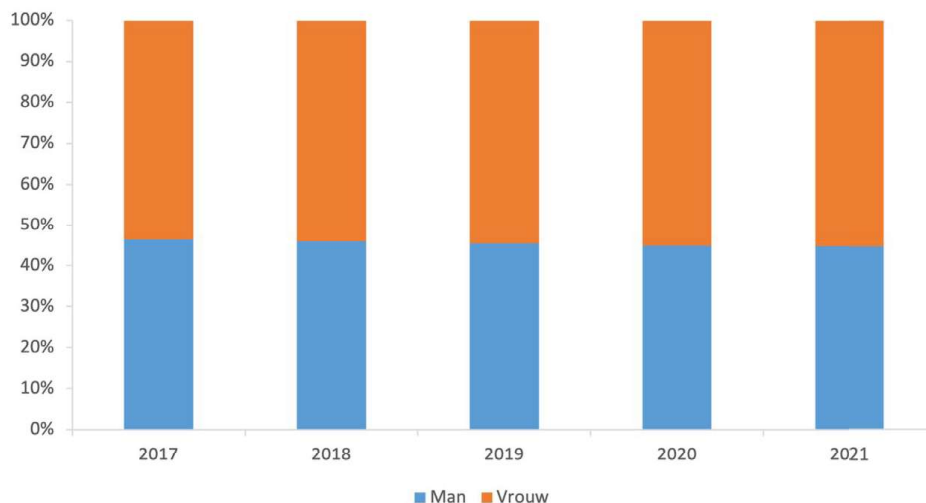
Gelijkmatige leeftijdsverdeling

In 2021 wordt een groot deel van de werkgelegenheid (in fte) in het hoger beroepsonderwijs vervuld door de groep 45 tot en met 54 jaar (bijna 28%) of de groep 35 tot en met 44 jaar (zo'n 27%). Daarnaast kent de sector ook veel 55-plussers (zo'n 28%). Het aandeel 35-minners is met 18% relatief laag (zie figuur 40).

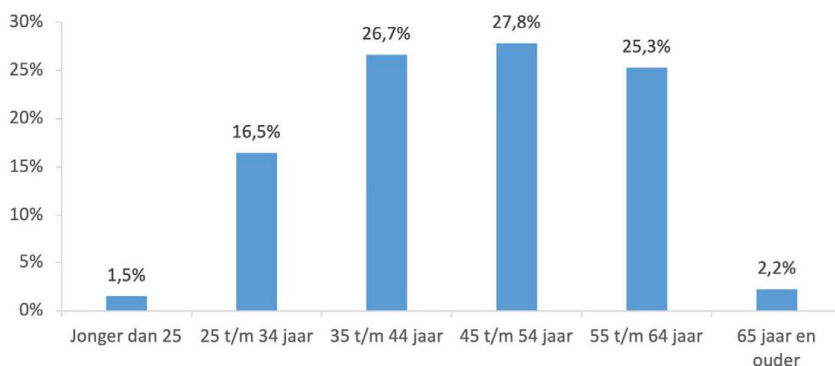
Aandeel vaste contracten licht gedaald

Van het personeel in het hoger beroepsonderwijs heeft in 2021 bijna 82% een vast contract en circa 18% een tijdelijk contract (zie figuur 41). Het aandeel vaste contracten is de afgelopen jaren gedaald, want in 2017 had ruim 85% van het personeel een vast contract.

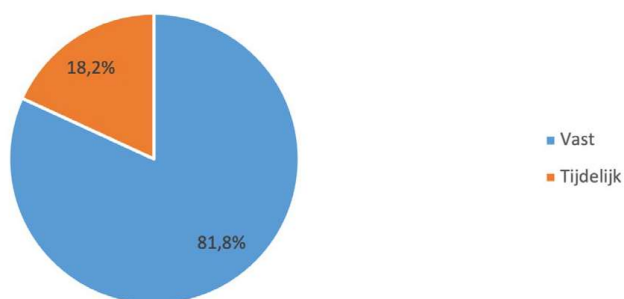
Figuur 39 Verdeling werkgelegenheid (fte) hoger beroepsonderwijs naar geslacht, 2017-2021.

Figuur 40 Verdeling werkgelegenheid (fte) hoger beroepsonderwijs naar leeftijd, 2021.

Figuur 41 Verdeling werkgelegenheid (fte) hoger beroepsonderwijs naar soort aanstelling, 2021.

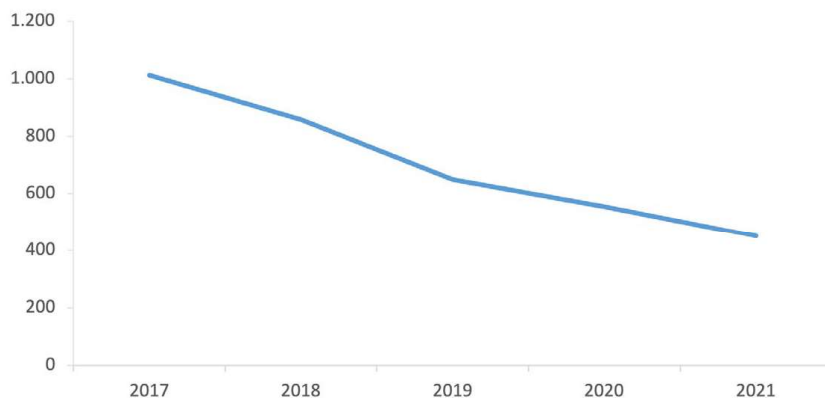
Stabiel ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage in het hoger beroepsonderwijs is de afgelopen jaren stabiel gebleven en was in 2021 circa 4,3%.

Afnemend aantal WW'ers

Het aantal WW'ers uit het hoger beroepsonderwijs is de afgelopen jaren afgenomen, van 1.012 WW'ers in 2017 tot 451 in 2021 (zie figuur 42).

Figuur 42 Aantal WW'ers, 2017-2021.

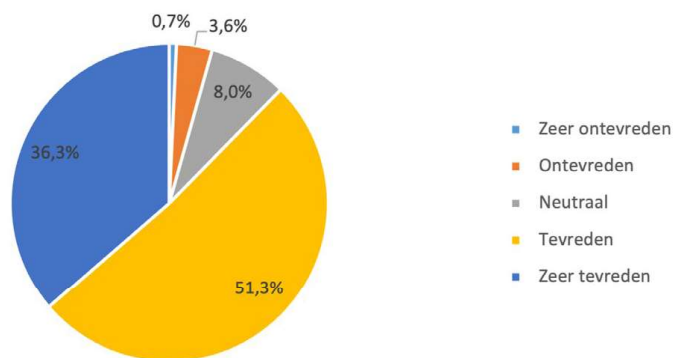

Hoge mate van werktevredenheid

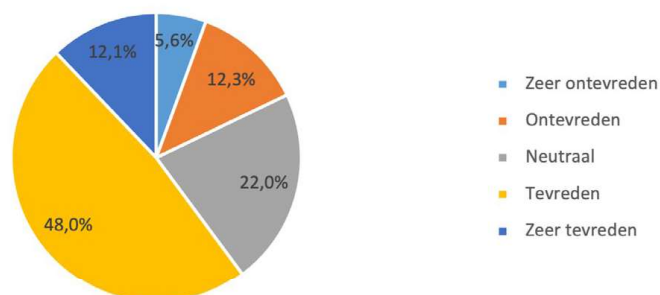
De baantevredenheid ligt hoog in het hoger beroepsonderwijs. Zo'n 88% van het personeel geeft aan (zeer) tevreden te zijn met hun baan (zie figuur 43). Het personeel is minder tevreden over de organisatie waar zij werken (dan over de baan): circa 60% geeft aan hier (zeer) tevreden over te zijn (zie figuur 44).

Figuur 43 Baantevredenheid personeel hoger beroepsonderwijs, 2019.

Figuur 44 Organisatietevredenheid personeel hoger beroepsonderwijs, 2019.

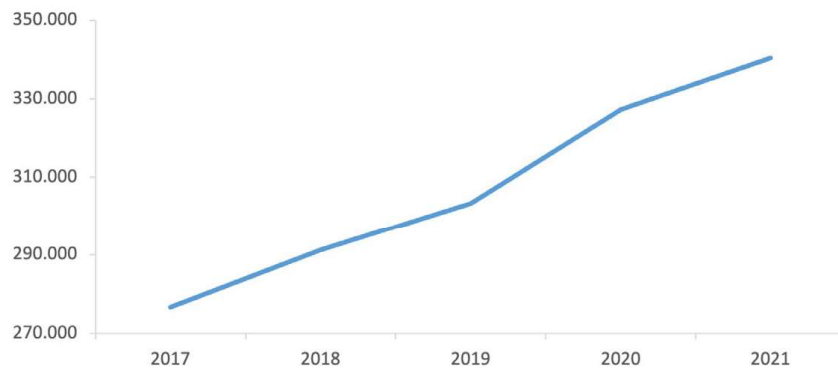

Wetenschappelijk onderwijs

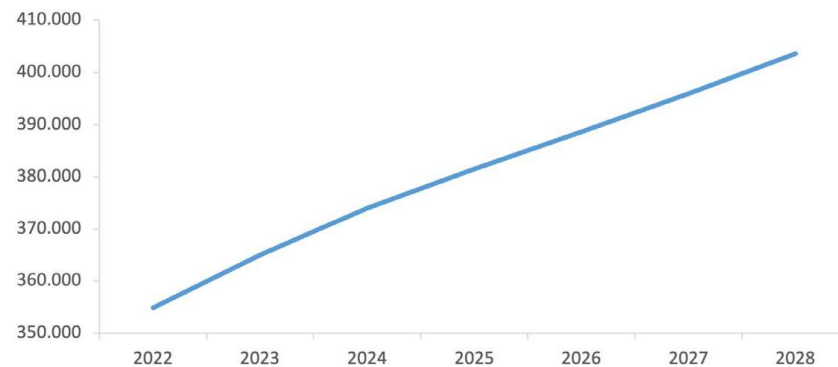
Toenemend aantal studenten

Het wetenschappelijk onderwijs heeft de afgelopen jaren een sterke toename van het aantal studenten gezien (zie figuur 45). Tussen 2017 en 2021 is het aantal studenten toegenomen van zo'n 277.000 tot ruim 340.000. De verwachting is dat de het aantal studenten de komende jaren verder zal toenemen, tot zo'n 404.000 studenten in 2028 (figuur 46).

Figuur 45 Ontwikkeling aantal studenten wetenschappelijk onderwijs, 2017-2021.

Figuur 46 Prognose aantal studenten wetenschappelijk onderwijs, 2022-2028.

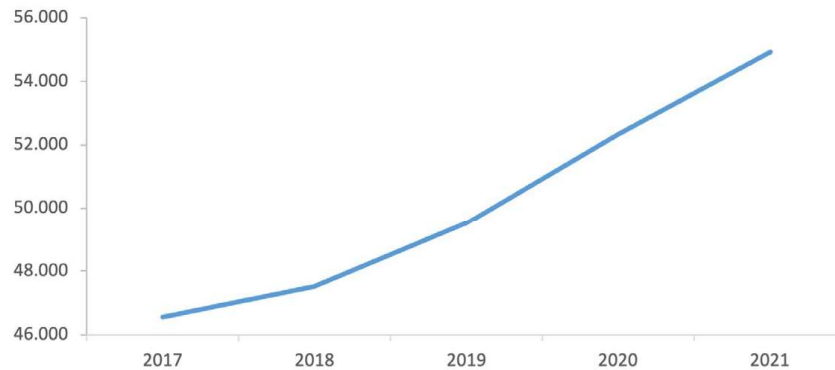
Aantal instellingen

In 2021 zijn er 14 door de overheid bekostigde universiteiten.

Groei van de werkgelegenheid

De werkgelegenheid (in fte) in de universitaire sector is de afgelopen jaren gestegen (zie figuur 47). Waar het personeel in 2017 nog zo'n 46.600 fte's werkte, ligt dit aantal in 2021 op circa 54.900 fte's.

Figuur 47 Ontwikkeling werkgelegenheid (fte) wetenschappelijk onderwijs, 2017-2021.

Meer vrouwen dan mannen

In 2017 lag het aandeel mannen (in fte) met zo'n 52% nog net boven het aandeel vrouwen, maar dit is de afgelopen jaren veranderd (zie figuur 48). Het aandeel vrouwen is namelijk gestegen tot bijna 51% in 2021.

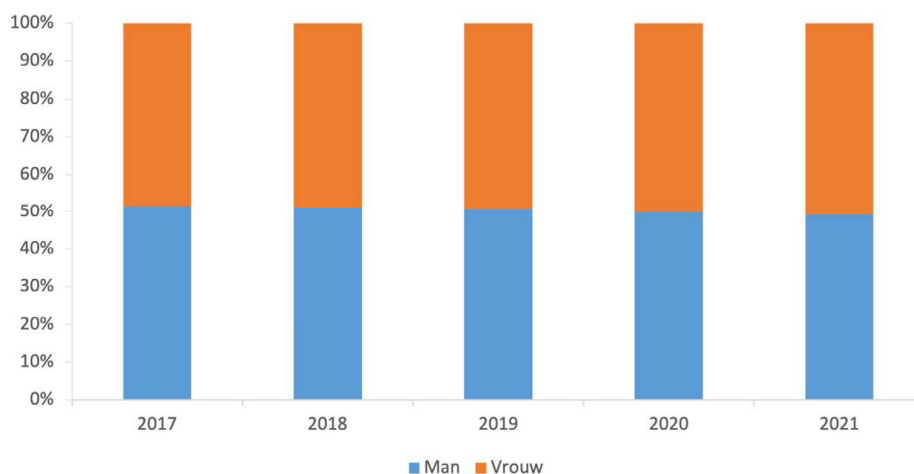
Relatief veel jongeren

In het wetenschappelijk onderwijs zijn relatief veel jongeren werkzaam (zie figuur 49). In 2021 wordt 40% van de werkgelegenheid (in fte) vervuld door 35-minners. Aan de andere kant zijn er maar weinig 55-plussers werkzaam in de sector (ruim 18%).

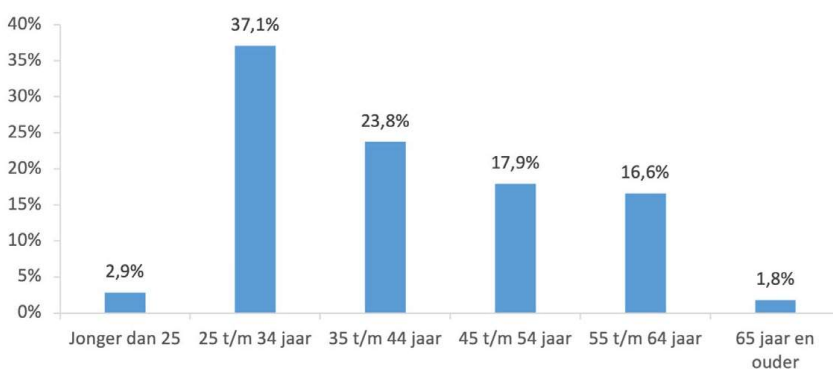
Relatief veel tijdelijke contracten

Tijdelijke contracten komen relatief veel voor in het wetenschappelijk onderwijs. In 2021 heeft van het personeel (in fte) zo'n 43% een tijdelijk contract en bijna 57% een vast contract (zie figuur 50). In 2017 had bijna 59% van het personeel een vast contract, waarmee het aandeel licht is gedaald.

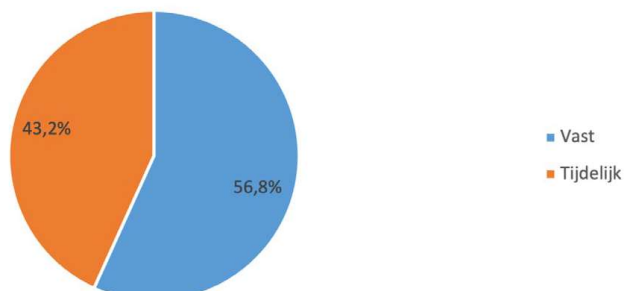
Figuur 48 Verdeling werkgelegenheid (fte) wetenschappelijk onderwijs naar geslacht, 2017-2021.

Figuur 49 Verdeling werkgelegenheid (fte) wetenschappelijk onderwijs naar leeftijd, 2021.

Figuur 50 Verdeling werkgelegenheid (fte) wetenschappelijk onderwijs naar soort aanstelling, 2021.

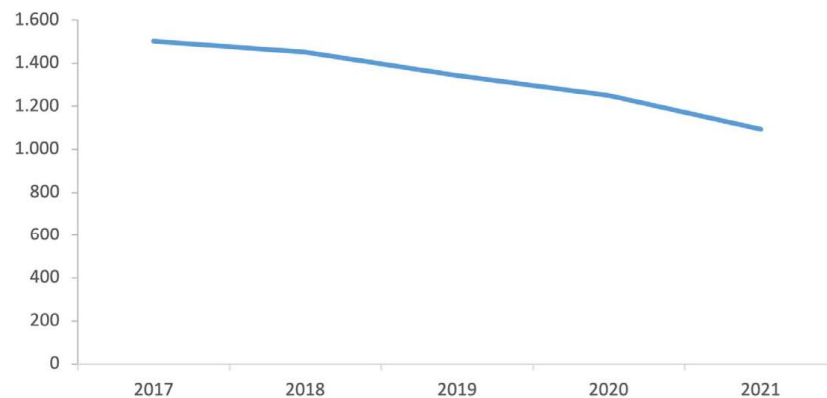
Relatief weinig ziekteverzuim

In 2019 was het ziekteverzuimpercentage in het wetenschappelijk onderwijs 3,6% en daarmee het laagste van alle onderwijssectoren.

Stabiel aantal WW'ers

Het aantal WW'ers uit het wetenschappelijk onderwijs is de laatste jaren vrij stabiel gebleven. Tussen 2017 en 2021 is het aantal afgenomen van 1.503 tot 1.094 WW'ers (zie figuur 51).

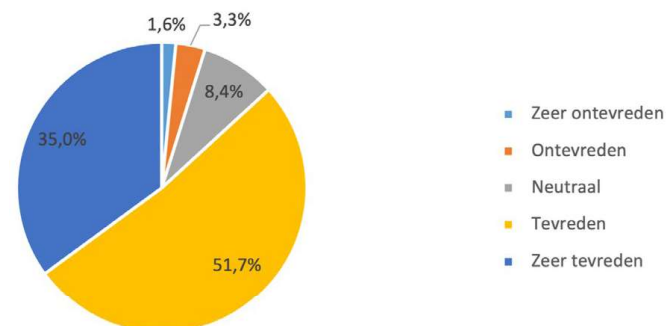
Figuur 51 Aantal WW'ers, 2017-2021.

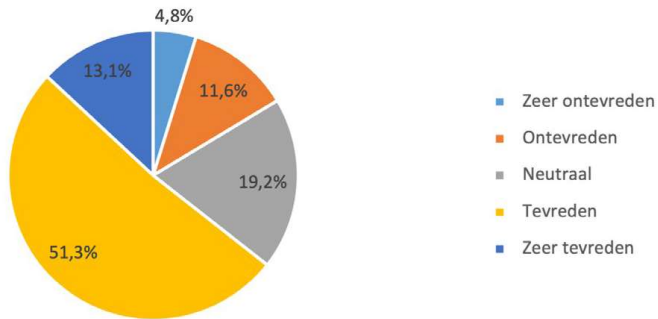
Hoge mate van werktevredenheid

Het personeel in het wetenschappelijk onderwijs is tevreden over de baan, daar bijna 87% van het personeel aangeeft (zeer) tevreden te zijn met hun baan (zie figuur 52). Over de organisatie is het personeel iets minder enthousiast: ruim 64% geeft aan hier (zeer) tevreden over te zijn (zie figuur 53).

Figuur 52 Baantevredenheid personeel wetenschappelijk onderwijs, 2019.

Figuur 53 Organisatietevredenheid personeel wetenschappelijk onderwijs, 2019.

Lerarenopleidingen

Instroom pabostudenten toegenomen⁴

Na een sterke afname van de instroom van nieuwe studenten aan de pabo tussen 2014 en 2015 is het aantal nieuwe pabostudenten sinds 2015 weer toegenomen (zie figuur 54). In 2015 kozen nog zo'n 5.130 studenten voor de pabo. Dit aantal is gestegen tot ruim 7.720 studenten in 2021. Afgezien van de piek in 2020 als gevolg van de coronapandemie is er dus sprake van een geleidelijke toename van de instroom aan de pabo.

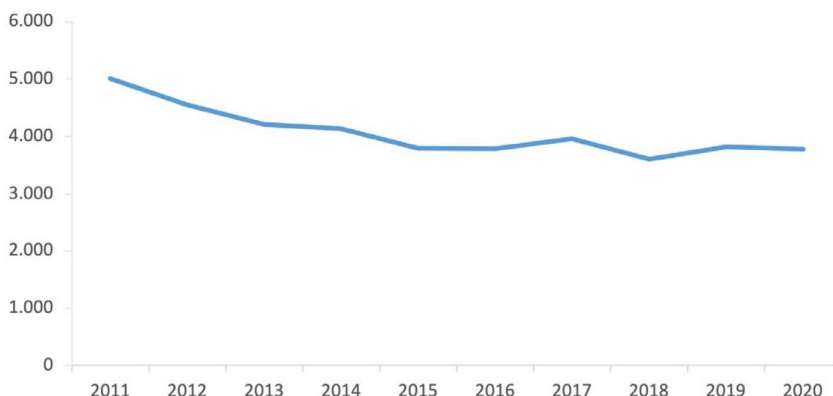
Figuur 54 Ontwikkeling instroom pabo, 2012-2021.

Aantal pabo-gediplomeerden vrij stabiel¹

Het aantal pabostudenten dat een diploma haalt is, sinds een sterke afname tussen 2011 en 2015, de afgelopen jaren vrij stabiel (zie figuur 55). Sinds 2015 schommelt het aantal pabo-gediplomeerden namelijk tussen de 3.600 en 4.000 per jaar.

Figuur 55 Ontwikkeling gediplomeerden pabo, 2011-2020.

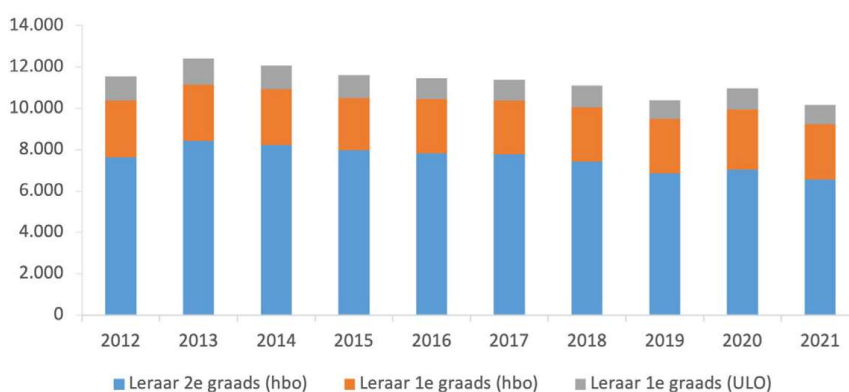

4 Dit is inclusief de universitaire/academische pabo-opleidingen en de wo-opleiding voor po (PWPO).

Instroom lerarenopleidingen voortgezet onderwijs afgenomen

De instroom van nieuwe studenten in lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs is sinds 2013 afgenomen, afgezien van de piek in 2020 als gevolg van de coronapandemie (zie figuur 56). Dit geldt vooral voor de tweedegraads hbo-lerarenopleidingen en eerstegraads universitaire lerarenopleidingen (ULO). Zo is de instroom van studenten in de tweedegraads hbo-lerarenopleidingen afgenomen van zo'n 8.430 in 2013 tot ruim 6.560 in 2021. Voor de eerstegraads universitaire lerarenopleidingen is het aantal instromende studenten afgenomen van bijna 1.260 in 2013 tot ruim 920 in 2021. De instroom in de eerstegraads hbo-lerarenopleidingen is de afgelopen jaren redelijk stabiel en schommelt tussen de 2.500 en 2.750 studenten per jaar.

Figuur 56 Ontwikkeling instroom lerarenopleidingen voortgezet onderwijs, 2012-2021.

Afname instroom lerarenopleidingen permanente tekortvakken

In het onderdeel over de personeelstekorten in het voortgezet onderwijs ging het ook over de vakken met de grootste absolute tekorten: wiskunde, Frans, Nederlands, natuurkunde, Duits en scheikunde. Deze vakken kunnen worden gezien als permanente tekortvakken.⁵ De instroom van studenten in de tweedegraads hbo-lerarenopleidingen van deze vakken is tot en met 2015 toegenomen, behalve voor de tweedegraads hbo-lerarenopleiding Frans (zie figuur 57). Sindsdien is de instroom van studenten in de lerarenopleidingen van de permanente tekortvakken afgenomen.

5 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2022). Trendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2022.

Figuur 57 Ontwikkeling instroom tekortvakken tweedegraads hbo-lerarenopleiding, 2012-2021.

Conclusies

- In het po en wo wordt de komende jaren weer een toename van het aantal leerlingen verwacht. In de overige sectoren (vo, mbo en hbo) is de verwachting dat het aantal leerlingen/studenten de komende jaren zal dalen. Tussen 2017 en 2021 is de werkgelegenheid in alle onderwijssectoren gestegen.
- De verdeling van het aantal fte's tussen mannen en vrouwen is de afgelopen jaren in de meeste onderwijssectoren min of meer stabiel gebleven. Het aandeel vrouwen is in het po met 82% het hoogst. In de overige sectoren is dit iets meer dan de helft van het personeel (in fte).
- In de meeste onderwijssectoren is er sprake van verjonging van het personeelsbestand. De vergrijzing is relatief het hoogst in het hbo.
- In het vo en mbo werkt een groot gedeelte van het personeel in voltijd, in het po is dit lager. Het wo onderscheidt zich door het relatief grote aandeel tijdelijke contracten.
- Het ziekteverzuim is de afgelopen jaren in de meeste onderwijssectoren, behalve het mbo, relatief stabiel gebleven. Het lijkt dat de impact van corona hierop beperkt is geweest.
- Onder invloed van de hoogconjunctuur en de personeelstekorten is het aantal WW'ers in alle onderwijssectoren de afgelopen jaren gedaald.
- Het personeel in de onderwijssectoren is over het algemeen tevreden. Ze zijn meer tevreden met hun baan dan met de organisatie waar zij werken.
- De instroom van nieuwe studenten aan de pabo is toegenomen, terwijl de instroom van nieuwe studenten aan de lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs is afgenomen.

Bronnen

www.ocwincijfers.nl/sectoren/

www.duo.nl/open_onderwijsdata/

www.mirrorpedia.nl

Werkmonitor ministerie van BZK

www.kennisopenbaarbestuur.nl/documenten/rapporten/2022/10/01/trends--cijfers-2022

VfPf

www.database.functiemix.nl/?/sectoren/3

www.sommbo.nl/wp-content/uploads/3.1.1-Bijlage-verzuimrapportage-2021.pdf

www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers/artikelen/dashboard-personeel

www.zestor.nl/verzuim

www.universiteitenvannederland.nl

Trendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2022